

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Directoraat- generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
0000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/eleni

Datum 27 november 2012
Betreft Ter informatie: evaluatie investeringsregeling Integraal Duurzame Stal- en
Houderijsystemen (IDSH)

Geachte Voorzitter,

Bij deze bied ik u de studie "Evaluatie investeringsregeling integraal duurzame stal- en
houderijsystemen (IDSH)" ter informatie aan.

Het doel van de IDSH is het stimuleren van voorlopers in de veehouderij die een integraal duurzame
stal willen (ver)bouwen. Daarmee levert de IDSH een bijdrage aan de verdere verduurzaming van de
veehouderij en de beleidsambitie 8% duurzame stallen in 2013.

In 2008 werd de IDSH voor de eerste keer opengesteld. Sindsdien is de regeling jaarlijks tweemaal
opengesteld. Het totale budget in de periode tot en met 2012 bedroeg ruim 80 miljoen euro. De
regeling loopt nu ruim 4 jaar. Daarom is besloten deze regeling in het voorjaar van 2012 te evalueren.
De studie is uitgevoerd door Bureau Bartels.

Belangrijkste conclusies

Uit de evaluatiestudie blijkt dat de IDSH over het algemeen goed functioneert en bijdraagt aan de
beleidsambitie om tot verduurzaming in de veehouderij te komen. De bekendheid van de IDSH is vrij
goed, het draagvlak van de regeling is groot en adviseurs en Dienst Regelingen voert haar taken
rondom de IDSH over het algemeen adequaat uit.

De IDSH heeft zijn eigen positie in de 'innovatieketen' met betrekking tot duurzame stallen. Met de
IDSH worden voorlopers in de veehouderij bereikt. Deze regeling staat tussen de Small Business and
Innovation Research (SBIR) gericht op systeeminnovatie voor stal- en houderijsystemen en de
Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) die gericht is op de uitrol van bewezen integraal duurzame
technieken in stallen.

De IDSH heeft een positieve impact op het realiseren van een duurzame(re) stal in plaats van een
gangbare stal. De IDSH zet niet zozeer aan tot investeringen in stallen maar zorgt voor een "top-up"
in duurzaamheid als er investeringsplannen worden gemaakt. Het betreft vooral maatregelen op het
gebied van dierenwelzijn, milieu, diergezondheid en arbeidsomstandigheden.

Daarnaast verwacht een meerderheid van de veehouders positieve economische effecten van de
gedane investering.

Aanbevelingen

Ons kenmerk
DGA-DAD/ 12342396

Bijlage(n)
1

Het rapport bevat een veertiental aanbevelingen met “lessen naar de toekomst”. Een deel van deze aanbevelingen richten zich erop om uitvoeringsaspecten verder te stroomlijnen. Een aantal zijn al door DR opgevolgd zoals het zo veel mogelijk synchroniseren van de Europese en nationale openstellen (aanbeveling 2), het in de voorlichting extra aandacht besteden aan de wijze van beoordeling (aanbeveling 4), de behandeling van de quick scansstructuren (aanbeveling 7) en informatie verstrekken over een deugdelijke projectadministratie (aanbeveling 9). Daarnaast kan het benutten van de “good practices” (aanbeveling 14) in de voorlichting van DR een rol spelen door het laten zien van de goede voorbeelden.

In de investeringslijsten alleen aspecten opnemen die uiteindelijk ook subsidiabel zijn opnemen (aanbeveling 6) is bijna onmogelijk op te volgen. Veel investeringen kunnen als pas “boven de gangbare norm” bestempeld worden op het moment dat alle aanvragen zijn ontvangen en doorgenomen door de betrokken deskundigen. Het van te voren actualiseren kost meer tijd en geld en zal in sommige gevallen niet altijd uitsluitend geven omdat de stand van de techniek snel kan veranderen. Een voorselectie van de aanvragen (aanbeveling 8) wordt niet gemaakt. Iedereen die wil indienen, kan indienen bij de IDSH. Wel kan van te voren een quick scan worden aangevraagd bij DR zodat een aanvrager zijn kans op honoreren van zijn aanvraag in kan schatten. Ook met overcommitteringen van het budget (aanbeveling 12) kan niet gewerkt worden. De begrotingssystematiek schrijft voor dat het toegekende budget gelijk is aan het beschikbare budget.

Daarnaast zijn er een aantal aanbevelingen hoe beleidsmatig verder met de regeling verder zou kunnen worden gegaan waaronder aanbevelingen over de criteria van de regeling (aanbeveling 1, 5 en 10), het aantal financieringsbronnen wat aangehaakt mag worden (aanbeveling 3), het aanbrengen van variatie in de ondersteuning (aanbeveling 11) en het verlengen van de uitvoeringstermijn naar 3 jaar (aanbeveling 13). In het kader van de onderhandelingen over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) wordt onder andere ingezet op het stimuleren van innovaties en investeringen in integraal duurzame stal- en houderijsystemen. Afhankelijk van het resultaat zal besloten worden of en zo ja op welke wijze de IDSH voortgezet zal worden.

(w.g.) dr. Co Verdaas
Staatssecretaris van Economische Zaken